

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет економічних наук

Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“31” квітня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІКРОЕКОНОМІКА»

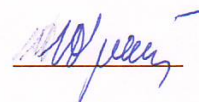
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Бізнес у сфері послуг»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

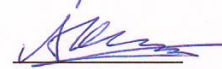
Розробник

Верланов Ю.Ю.

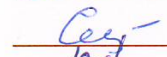
Завідувач кафедри економіки та підприємництва

Кузьменко О.Б.

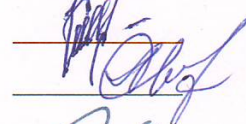
Гарант освітньої програми

Семенчук І.М.

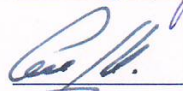
В.о. декана факультету економічних наук

Філімонова О.Б.

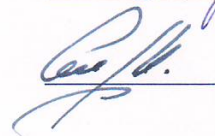
Директор Навчально-наукового інституту
післядипломної освіти

Норд Г.Л.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Мікроекономіка	
Галузь знань	Управління та адміністрування	
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	1. Бізнес у сфері послуг	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	I-й	
Навчальний рік	2020-2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	2	2,3
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	36	8
	36 78	8 134
Відсоток аудиторного навантаження	48%	11%
Мова викладання	українська, англійська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	модульні домашні завдання	
Форма підсумкового контролю	іспит	

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: опанування студентами основними поняттями сучасної економічної теорії, базовими мікроекономічними моделями, за допомогою яких аналізуються поведінка економічних агентів, результати прийняття економічними суб'єктами управлінських рішень, умовами рівноваги на різноманітних типах ринків, проблемами загальної рівноваги та добробуту, основами інституційної економіки.

Завдання:

- ознайомити студентів із сутністю, пізнавальними можливостями і практичним значенням мікроекономічного аналізу як одного з наукових методів пізнання реальності;
- дати уявлення про найбільш поширені концептуальні уявлення та моделі, що пояснюють поведінку економічних агентів;
- сформувати навички розв'язання економічних ситуацій за допомогою інструментарію мікроекономічного аналізу;
- навчити інтерпретувати результати мікроекономічного аналізу та застосовувати їх для обґрунтування господарських рішень;
- сформувати основу для подальшого самостійного вивчення положень мікроекономічної теорії.

Передумови вивчення дисципліни: Українська мова, Іноземна мова (англійська), Основи економічної теорії, Історія економіки та економічної думки Математика для економістів: вища математика.

Очікувані результати навчання:

Дисципліну спрямовано на досягнення таких загальних та фахових (предметних) компетентностей:

1. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

2. Фахові компетентності та програмні результати:

СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування бізнесу у сфері послуг, підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 10 Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності бізнесу, в т. ч. у сфері послуг, підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

СК 11. Здатність до прийняття рішень щодо організації та ведення бізнесу, в т. ч. у сфері послуг, підприємництва та торгівлі в умовах ризику та невизначеності.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН21. Демонструвати здатність до прийняття рішень щодо організації та веденні бізнесу у сфері послуг, підприємництва та торгівлі в умовах ризику та невизначеності.

Отже, після вивчення дисципліни студент має знати:

- теоретичні концепції мікроекономіки;
- основні завдання, що розв'язуються за допомогою мікроекономічного аналізу;
- інструментарій мікроекономічного аналізу поведінки економічних агентів;
- закономірності поведінки споживачів на ринку товарів та послуг;
- особливості досягнення рівноваги на ринках товарів та ресурсів;
- концепції досягнення загальної рівноваги та забезпечення ефективності економічної системи.

має вміти:

- використовувати мікроекономічну теорію для пояснення економічних процесів та явищ;
- описувати економічні явища у термінах теорії мікроекономіки;
- використовувати інструментарій мікроекономіки для аналізу й обґрунтування рішень.

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№	Теми	Лекції	Практичні (групові)	Самостійна робота
1	Предмет мікроекономіки. Методологія та інструментарій мікроекономіки	2	2	6
2	Теорія граничної корисності. Формування оптимуму споживача	2	2	4
3	Моделювання поведінки споживача на ринку товарів	2	2	6
4	Ринковий попит	2	2	4
5	Теорія виробництва	2	2	4
6	Витрати і обсяг виробництва	2	2	4
7	Ринкова пропозиція	2	2	4
8	Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку	2	2	4
9	Тривала рівновага конкурентного ринку	2	2	4
10	Ринок за умов монополії	2	2	4
11	Олігополія	2	2	4
12	Монополістична конкуренція	2	2	4
13	Структура ринку та ефективність	2	2	4
14	Конкурентні ринки ресурсів	2	2	4

15	Недосконала конкуренція на ринках ресурсів	2	2	6
16	Ринок землі і капіталу	2	2	4
17	Аналіз часткової та загальної рівноваги	2	2	4
18	Екстерналії. Суспільні блага та ефективність	2	2	4
	Всього за курсом	36	36	78

Заочна форма:

№	Теми	Лекції	Практичні (групові)	Самостійна робота
1	Предмет мікроекономіки. Методологія та інструментарій мікроекономіки	0,5	0,5	8
2	Теорія граничної корисності. Формування оптимуму споживача	0,5	0,5	8
3	Моделювання поведінки споживача на ринку товарів	0,5	0,5	8
4	Ринковий попит	0,5	0,5	8
5	Теорія виробництва	0,5	0,5	10
6	Витрати і обсяг виробництва	0,5	1	6
7	Ринкова пропозиція	0,5	0,5	6
8	Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку	0,5	0,25	6
9	Тривала рівновага конкурентного ринку	0,25	0,25	8
10	Ринок за умов монополії	0,5	0,5	10
11	Олігополія	0,5	0,5	10
12	Монополістична конкуренція	0,5	0,5	6
13	Структура ринку та ефективність	0,25	0,25	8
14	Конкурентні ринки ресурсів	0,5	0,5	6
15	Недосконала конкуренція на ринках ресурсів	0,25	0,25	6
16	Ринок землі і капіталу	0,25	0,25	6
17	Аналіз часткової та загальної рівноваги	0,5	0,25	6
18	Екстерналії. Суспільні блага та ефективність	0,5	0,5	8
19	Всього за курсом	8	8	134

3. Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій (денна форма навчання)

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Предмет мікроекономіки. Методологія та інструментарій мікроекономіки 1. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. 2. Предмет дисципліни «Мікроекономіка» 3. Методологія мікроекономіки. Нормативна й позитивна економіка 4. Мікросистема у ринковій економіці. Ознаки ринків досконалої та недосконалої конкуренції 5. Структура курсу та організація викладання.
2	Тема 2. Теорія граничної корисності. Формування оптимуму споживача 1. Поняття сукупної та граничної корисності 2. Аналіз функції корисності 3. Закон спадної граничної корисності блага

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Криві байдужості 5. Гранична норма заміщення благ 6. Бюджетне обмеження і можливості споживача 7. Нахил бюджетної лінії та чинники його зміни 8. Суть раціонального вибору та рівновага споживача 9. Нецінове раціонування.
3	<p>Тема 3. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бажані, небажані і нейтральні товари. 2. Кутові рішення. 3. Товари замітники і доповнювачі. 4. Уподобання щодо атрибутів товару. 5. Зміна оптимуму споживача внаслідок зміни його доходу. 6. Крива Енгела. 7. Вибір споживача в умовах зміни цін товарів. 8. Індивідуальний попит споживача. 9. Ефекти заміщення та доходу.
4	<p>Тема 4. Ринковий попит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Попит в умовах досконало конкурентного ринку. 2. Закон попиту. 3. Соціальні ефекти ринкового попиту. 4. Чинники еластичності попиту. 5. Еластичність попиту за ціною та доходом. 6. Детермінанти і динаміка попиту. 7. Роль часу. 8. Попит і виручка.
5	<p>Тема 5. Теорія виробництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія і виробництво. 2. Виробнича функція. 3. Ізокванта, принципи її побудови. 4. Закон спадної граничної віддачі. 5. Функції загального, середнього та граничного продукту. 6. Моделі з двома змінними ресурсами. 7. Зміни масштабу виробництва.
6	<p>Тема 6. Витрати і обсяг виробництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Витрати виробництва (ізокости). 2. Функція витрат і виробнича функція. 3. Витрати у нетривалому періоді. 4. Еластичність витрат. 5. Обмеження у використанні ресурсів. 6. Витрати у тривалому періоді.
7	<p>Тема 7. Ринкова пропозиція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон пропозиції та його аргументація. 2. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. 3. Різниця понять «зміна пропозиції» та «зміна обсягів пропозиції». 4. Обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. 5. Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника. 6. Альтернативна вартість, крива виробничих можливостей та крива ринкової пропозиції.
8	<p>Тема 8. Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конкурентний ринок 2. Попит з точки зору конкурентної фірми 3. Максимізація прибутку і обсяг виробництва

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Максимізація прибутку у граничних термінах 5. Точка закриття у нетривалому періоді 6. Пропозиція окремої фірми 7. Пропозиція в галузі
9	<p>Тема 9. Тривала рівновага конкурентного ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фірми, галузі і досконала конкуренція. 2. Тривала рівновага в галузі. 3. Приклад 1. 4. Пристосування галузі до зростання попиту. 5. Галузі з додатною і від'ємною динамікою витрат. 6. Тривалий вплив ліцензування.
10	<p>Тема 10. Ринок за умов монополії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Досконала монополія і монопольна сила. 2. Бар'єри входу. Підтримка монопольної сили. 3. Ціна, гранична виручка, еластичність і попит. 4. Правило ціноутворення для монополіста. 5. Нетривала максимізація прибутку монополії. 6. Тривала монопольна рівновага. 7. Монопольна і конкурентна рівновага. 8. Регулювання монополій. 9. Реакція монополій на податки і субсидії. 10. Дискримінація цін.
11	<p>Тема 11. Олігополія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Олігополія. 2. Дуополія. 3. Зламана крива попиту 4. Цінові війни дуополій. 5. Цінове лідерство. 6. Стратегії олігополій і теорія ігор. 7. Змови і картелі.
12	<p>Тема 12. Монополістична конкуренція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Монополістична конкуренція. 2. Нетривала рівновага фірм в умовах монополістичної конкуренції 3. Тривала рівновага фірм в умовах монополістичної конкуренції. 4. Порівняння з конкурентною рівновагою. 5. Конкуренція через диференціацію продукту. 6. Економіка реклами.
13	<p>Тема 13. Структура ринку та ефективність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття структури ринку 2. Монопольна сила та її діагностика 3. Ринки змагання. 4. Досягнення ефективності. Ринки з досконалою конкуренцією і ефективність. 5. Граничні стани ефективності. 6. Технологічний розвиток. 7. Роль структури ринку. 8. Позитивні наслідки монополії. 9. Економічна ефективність.
14	<p>Тема 14. Конкурентні ринки ресурсів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Попит фірми на послуги ресурсів на конкурентному ринку 2. Ілюстрація до прийняття рішення щодо найму робітників 3. Рівновага на конкурентних ринках ресурсів та кінцевого продукту 4. Галузевий і ринковий попит на ресурси

	<ul style="list-style-type: none"> 5. Ринкова пропозиція ресурсів 6. Ефекти заміщення та доходу 7. Ринкова рівновага 8. Зміни у технології.
15	<p>Тема 15. Недосконала конкуренція на ринках ресурсів</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Декілька змінних ресурсів 2. Монопольна сила на ринку товарів і попит на ресурси. 3. Ілюстрація до прийняття рішення щодо найму робітників для конкурентного ринків ресурсів та монопольного ринку кінцевого продукту 4. Рівновага на конкурентному ринку ресурсів та монопольному ринку кінцевого продукту 5. Монопсонія: гранична вартість ресурсів для монопсонії. Монополія і монопсонія. 6. Двостороння монополія на ринку ресурсів 7. Дискримінація на ринку праці.
16	<p>Тема 16. Ринок землі і капіталу</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Вступ 2. Вартість капіталу 3. Рівновага споживання-заощадження («borrowing-lending») 4. Вартість грошей і час (майбутня вартість) 5. Вартість грошей і час (теперішня вартість) 6. Вартість грошей і час (майбутня і теперішня вартість анuitету) 7. Вартість зобов'язань (облігації) 8. Пропозиція землі 9. Земельна рента 10. Ціна землі.
17	<p>Тема 17. Аналіз часткової та загальної рівноваги</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Ефективність за Парето та соціальний оптимум. 2. Функція суспільного добробуту 3. Часткова та загальна рівновага. 4. Ресурсні обмеження, скринька Еджворта 5. Перша теорема суспільного добробуту 6. Друга теорема суспільного добробуту.
18	<p>Тема 18. Екстерналії. Суспільні блага та ефективність</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Екстерналії 2 Шляхи корегування помилок ринку 3 Права власності 5 Ресурси спільної власності 6 Суспільні блага 7 Приватні уподобання щодо суспільних благ.

3.2. План лекцій (заочна форма навчання)

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Предмет мікроекономіки. Методологія та інструментарій мікроекономіки</p> <ul style="list-style-type: none"> 6. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. 7. Предмет дисципліни «Мікроекономіка» 8. Методологія мікроекономіки. Нормативна й позитивна економіка 9. Мікросистема у ринковій економіці. Ознаки ринків досконалої та недосконалої конкуренції 10. Структура курсу та організація викладання.
	<p>Тема 2. Теорія граничної корисності. Формування оптимуму споживача</p> <ul style="list-style-type: none"> 10. Поняття сукупної та граничної корисності 11. Аналіз функції корисності

	<ul style="list-style-type: none"> 12. Закон спадної граничної корисності блага 13. Криві байдужості 14. Гранична норма заміщення благ 15. Бюджетне обмеження і можливості споживача 16. Нахил бюджетної лінії та чинники його зміни 17. Суть раціонального вибору та рівновага споживача 18. Нецінове раціонування.
	<p>Тема 3. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Бажані, небажані і нейтральні товари. 2. Кутові рішення. 3. Товари замітники і доповнювачі. 4. Уподобання щодо атрибутів товару. 5. Зміна оптимуму споживача внаслідок зміни його доходу. 6. Крива Енгела. 7. Вибір споживача в умовах зміни цін товарів. 8. Індивідуальний попит споживача. 9. Ефекти заміщення та доходу.
	<p>Тема 4. Ринковий попит</p> <ul style="list-style-type: none"> 9. Попит в умовах досконало конкурентного ринку. 10. Закон попиту. 11. Соціальні ефекти ринкового попиту. 12. Чинники еластичності попиту. 13. Еластичність попиту за ціною та доходом. 14. Детермінанти і динаміка попиту. 15. Роль часу. 16. Попит і виручка.
	<p>Тема 5. Теорія виробництва</p> <ul style="list-style-type: none"> 8. Технологія і виробництво. 9. Виробнича функція. 10. Ізокванта, принципи її побудови. 11. Закон спадної граничної віддачі. 12. Функції загального, середнього та граничного продукту. 13. Моделі з двома змінними ресурсами. 14. Зміни масштабу виробництва.
2	<p>Тема 6. Витрати і обсяг виробництва</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Витрати виробництва (ізокости). 2. Функція витрат і виробнича функція. 3. Витрати у нетривалому періоді. 4. Еластичність витрат. 5. Обмеження у використанні ресурсів. 6. Витрати у тривалому періоді.
	<p>Тема 7. Ринкова пропозиція</p> <ul style="list-style-type: none"> 7. Закон пропозиції та його аргументація. 8. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. 9. Різниця понять «зміна пропозиції» та «зміна обсягів пропозиції». 10. Обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. 11. Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника. 12. Альтернативна вартість, крива виробничих можливостей та крива ринкової пропозиції.
3	<p>Тема 8. Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку</p> <ul style="list-style-type: none"> 8. Конкурентний ринок 9. Попит з точки зору конкурентної фірми

	<ul style="list-style-type: none"> 10. Максимізація прибутку і обсяг виробництва 11. Максимізація прибутку у граничних термінах 12. Точка закриття у нетривалому періоді 13. Пропозиція окремої фірми 14. Пропозиція в галузі
	<p>Тема 9. Тривала рівновага конкурентного ринку</p> <ul style="list-style-type: none"> 7. Фірми, галузі і досконала конкуренція. 8. Тривала рівновага в галузі. 9. Приклад 1. 10. Пристосування галузі до зростання попиту. 11. Галузі з додатною і від'ємною динамікою витрат. 12. Тривалий вплив ліцензування.
	<p>Тема 10. Ринок за умов монополії</p> <ul style="list-style-type: none"> 11. Досконала монополія і монопольна сила. 12. Бар'єри входу. Підтримка монопольної сили. 13. Ціна, гранична виручка, еластичність і попит. 14. Правило ціноутворення для монополіста. 15. Нетривала максимізація прибутку монополії. 16. Тривала монопольна рівновага. 17. Монопольна і конкурентна рівновага. 18. Регулювання монополій. 19. Реакція монополій на податки і субсидії. 20. Дискримінація цін.
	<p>Тема 11. Олігополія</p> <ul style="list-style-type: none"> 8. Олігополія. 9. Дуополія. 10. Зламана крива попиту 11. Цінові війни дуополій. 12. Цінове лідерство. 13. Стратегії олігополій і теорія ігор. 14. Змови і картелі.
	<p>Тема 12. Монополістична конкуренція</p> <ul style="list-style-type: none"> 7. Монополістична конкуренція. 8. Нетривала рівновага фірм в умовах монополістичної конкуренції 9. Тривала рівновага фірм в умовах монополістичної конкуренції. 10. Порівняння з конкурентною рівновагою. 11. Конкуренція через диференціацію продукту. 12. Економіка реклами.
4	<p>Тема 13. Структура ринку та ефективність</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття структури ринку 2. Монопольна сила та її діагностика 3. Ринки змагання. 4. Досягнення ефективності. Ринки з досконалою конкуренцією і ефективність. 5. Граничні стани ефективності. 6. Технологічний розвиток. 7. Роль структури ринку. 8. Позитивні наслідки монополії. 9. Економічна ефективність.
	<p>Тема 14. Конкурентні ринки ресурсів</p> <ul style="list-style-type: none"> 9. Попит фірми на послуги ресурсів на конкурентному ринку 10. Ілюстрація до прийняття рішення щодо найму робітників 11. Рівновага на конкурентних ринках ресурсів та кінцевого продукту

	12. Галузевий і ринковий попит на ресурси 13. Ринкова пропозиція ресурсів 14. Ефекти заміщення та доходу 15. Ринкова рівновага 16. Зміни у технології.
	Тема 15. Недосконала конкуренція на ринках ресурсів 8. Декілька змінних ресурсів 9. Монопольна сила на ринку товарів і попит на ресурси. 10. Ілюстрація до прийняття рішення щодо найму робітників для конкурентного ринків ресурсів та монопольного ринку кінцевого продукту 11. Рівновага на конкурентному ринку ресурсів та монопольному ринку кінцевого продукту 12. Монопсонія: гранична вартість ресурсів для монопсонії. Монополія і монопсонія. 13. Двостороння монополія на ринку ресурсів 14. Дискримінація на ринку праці.
	Тема 16. Ринок землі і капіталу 11. Вступ 12. Вартість капіталу 13. Рівновага споживання-заощадження («borrowing-lending») 14. Вартість грошей і час (майбутня вартість) 15. Вартість грошей і час (теперішня вартість) 16. Вартість грошей і час (майбутня і теперішня вартість анuitету) 17. Вартість зобов'язань (облігації) 18. Пропозиція землі 19. Земельна рента 20. Ціна землі.
	Тема 17. Аналіз часткової та загальної рівноваги 7. Ефективність за Парето та соціальний оптимум. 8. Функція суспільного добробуту 9. Часткова та загальна рівновага. 10. Ресурсні обмеження, скринька Еджворта 11. Перша теорема суспільного добробуту 12. Друга теорема суспільного добробуту.
	Тема 18. Екстерналії. Суспільні блага та ефективність 3 Екстерналії 4 Шляхи корегування помилок ринку 4 Права власності 8 Ресурси спільної власності 9 Суспільні блага 10 Приватні уподобання щодо суспільних благ.

3.3. План практичних занять (денна форма навчання: обговорення проблемних ситуацій, розв'язання задач)

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Предмет мікроекономіки. Методологія та інструментарій мікроекономіки 1. Закріплення розуміння основних теоретичних концепцій та підходів до мікроекономічного аналізу. 2. Обговорення практичних ситуацій у контексті альтернативної вартості, раціональної поведінки, граничного аналізу. 3. Пояснення алгоритму мікроекономічного аналізу ситуацій. 4. Представлення простих формалізованих моделей економічної поведінки.

2	<p>Тема 2. Теорія граничної корисності. Формування оптимуму споживача</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рішення задач та формування навичок характеристики ситуації, графічної демонстрації, та її формалізованого представлення. 2. Сутність та значення інтерпретації результатів.
3	<p>Тема 3. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз поведінки споживача на ринку товарів. 2. Бажані, небажані і нейтральні товари, кутові рішення. 3. Товари замітники і доповнювачі. 4. Модель Енгела. 5. Декомпозиція Слуцького-Хікса.
4	<p>Тема 4. Ринковий попит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон попиту. 2. Чинники еластичності попиту. 3. Еластичність попиту за ціною та доходом. 4. Визначення перехресної еластичності. 5. Попит і виручка.
5	<p>Тема 5. Теорія виробництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз виробничої функції. 2. Визначення параметрів ізокванти. 3. Функції загального, середнього та граничного продукту. 4. Моделі з двома змінними ресурсами. 5. Зміни масштабу виробництва.
6	<p>Тема 6. Витрати і обсяг виробництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Встановлення оптимуму виробника. 2. Функція витрат і виробнича функція. 3. Витрати у нетривалому періоді та їх еластичність. 4. Витрати у тривалому періоді.
7	<p>Тема 7. Ринкова пропозиція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон пропозиції, цінові та нецінові детермінанти пропозиції. 2. Різниця понять «зміна пропозиції» та «зміна обсягів пропозиції». 3. Обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. 4. Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника. 5. Альтернативна вартість, крива виробничих можливостей та крива ринкової пропозиції.
8	<p>Тема 8. Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристики конкурентного ринку. 2. Графічна демонстрація рішення фірми щодо максимізації прибутку. 3. Максимізація прибутку у граничних термінах. 4. Визначення точки закриття у нетривалому періоді. 5. Пропозиція окремої фірми та в галузі.
9	<p>Тема 9. Тривала рівновага конкурентного ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знаходження рівноваги фірми у тривалому періоді. 2. Тривала рівновага в галузі. 3. Пристосування галузі до зростання попиту. 4. Галузі з додатною і від'ємною динамікою витрат. 5. Встановлення тривалого впливу ліцензування.
10	<p>Тема 10. Ринок за умов монополії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ціна, гранична виручка, еластичність і попит. 2. Використання правила ціноутворення для монополіста. 3. Знаходження максимуму прибутку монополії. 4. Тривала монопольна рівновага. 5. Порівняння монопольної і конкурентної рівноваги.

	6. Регулювання монополій. Реакція монополій на податки і субсидії. 7. Дискримінація цін.
11	Тема 11. Олігополія 1. Знаходження рівноваги на олігопольному ринку: модель Курно. 2. Аналіз рівноваги в моделі Бертрана. 3. Модель Штакельберга. Цінове лідерство. 4. Стратегії олігополій і теорія ігор. 5. Змови і картелі.
12	Тема 12. Монополістична конкуренція 1. Визначення нетривалої рівноваги фірм в умовах монополістичної конкуренції 2. Тривала рівновага фірм в умовах монополістичної конкуренції. 3. Конкуренція через диференціацію продукту. 4. Економіка реклами. Встановлення ефективності рекламної кампанії.
13	Тема 13. Структура ринку та ефективність 1. Поняття структури ринку. 2. Діагностика монопольної сили. 3. Показники Лернера, Герфіндаля-Хіршмана, Ротшильда. 5. Граничні стани ефективності. 6. Аналіз наслідків технологічного розвитку.
14	Тема 14. Конкурентні ринки ресурсів 1. Аналіз рішення щодо найму робітників. 2. Рівновага на конкурентних ринках ресурсів та кінцевого продукту. 3. Галузевий і ринковий попит на ресурси. 4. Ринкова пропозиція ресурсів. 5. Ефекти заміщення та доходу.
15	Тема 15. Недосконала конкуренція на ринках ресурсів 1. Ознаки монопольної сили на ринку товарів і попит на ресурси. 2. Рішення щодо найму робітників для конкурентного ринків ресурсів та монопольного ринку кінцевого продукту 3. Рівновага на конкурентному ринку ресурсів та монопольному ринку кінцевого продукту 4. Монопсонія: гранична вартість ресурсів для монопсонії. Монополія і монопсонія. 5. Двостороння монополія на ринку ресурсів 6. Дискримінація на ринку праці.
16	Тема 16. Ринок землі і капіталу 1. Вартість капіталу 2. Рівновага споживання-заощадження («borrowing-lending») <ol style="list-style-type: none"> 3. Вартість грошей і час (майбутня і теперішня вартість) 4. Вартість грошей і час (майбутня і теперішня вартість ануїтету) 5. Вартість зобов'язань (облігації) 6. Пропозиція землі 7. Земельна рента і ціна землі.
17	Тема 17. Аналіз часткової та загальної рівноваги 1. Ефективність за Парето та соціальний оптимум. 2. Часткова та загальна рівновага. 3. Ресурсні обмеження, ящик Еджворта. 4. Аналіз рішення щодо розподілу обмежених ресурсів.
18	Тема 18. Екстерналії. Суспільні блага та ефективність 1. Регулювання впливу екстерналіїв. 2. Шляхи корегування помилок ринку. 3. Права власності, теорема Коуза. 4. Рішення щодо ресурсів спільної власності.

3.4. План практичних занять (заочна форма навчання: обговорення проблемних ситуацій, розв'язання задач)

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Предмет мікроекономіки. Методологія та інструментарій мікроекономіки</p> <p>5. Закріплення розуміння основних теоретичних концепцій та підходів до мікроекономічного аналізу.</p> <p>6. Обговорення практичних ситуацій у контексті альтернативної вартості, раціональної поведінки, граничного аналізу.</p> <p>7. Пояснення алгоритму мікроекономічного аналізу ситуацій.</p> <p>8. Представлення простих формалізованих моделей економічної поведінки.</p>
	<p>Тема 2. Теорія граничної корисності. Формування оптимуму споживача</p> <p>3. Рішення задач та формування навичок характеристики ситуації, графічної демонстрації, та її формалізованого представлення.</p> <p>4. Сутність та значення інтерпретації результатів.</p>
	<p>Тема 3. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів</p> <p>6. Аналіз поведінки споживача на ринку товарів.</p> <p>7. Бажані, небажані і нейтральні товари, кутові рішення.</p> <p>8. Товари заміники і доповнювачі.</p> <p>9. Модель Енгела.</p> <p>10. Декомпозиція Слуцького-Хікса.</p>
	<p>Тема 4. Ринковий попит</p> <p>6. Закон попиту.</p> <p>7. Чинники еластичності попиту.</p> <p>8. Еластичність попиту за ціною та доходом.</p> <p>9. Визначення перехресної еластичності.</p> <p>10. Попит і виручка.</p>
2	<p>Тема 5. Теорія виробництва</p> <p>6. Аналіз виробничої функції.</p> <p>7. Визначення параметрів ізокванти.</p> <p>8. Функції загального, середнього та граничного продукту.</p> <p>9. Моделі з двома змінними ресурсами.</p> <p>10. Зміни масштабу виробництва.</p>
	<p>Тема 6. Витрати і обсяг виробництва</p> <p>1. Встановлення оптимуму виробника.</p> <p>2. Функція витрат і виробнича функція.</p> <p>3. Витрати у нетривалому періоді та їх еластичність.</p> <p>4. Витрати у тривалому періоді.</p>
	<p>Тема 7. Ринкова пропозиція</p> <p>6. Закон пропозиції, цінові та нецінові детермінанти пропозиції.</p> <p>7. Різниця понять «зміна пропозиції» та «зміна обсягів пропозиції».</p> <p>8. Обчислення рівня цінової еластичності пропозиції.</p> <p>9. Перехресна еластичність пропозиції та її вплив на стратегію товаровиробника.</p> <p>10. Альтернативна вартість, крива виробничих можливостей та крива ринкової пропозиції.</p>
3	<p>Тема 8. Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку</p> <p>6. Характеристики конкурентного ринку.</p> <p>7. Графічна демонстрація рішення фірми щодо максимізації прибутку.</p> <p>8. Максимізація прибутку у граничних термінах.</p> <p>9. Визначення точки закриття у нетривалому періоді.</p> <p>10. Пропозиція окремої фірми та в галузі.</p>
	<p>Тема 9. Тривала рівновага конкурентного ринку</p>

	<p>6. Знаходження рівноваги фірми у тривалому періоді.</p> <p>7. Тривала рівновага в галузі.</p> <p>8. Пристосування галузі до зростання попиту.</p> <p>9. Галузі з додатною і від'ємною динамікою витрат.</p> <p>10. Встановлення тривалого впливу ліцензування.</p>
	<p>Тема 10. Ринок за умов монополії</p> <p>8. Ціна, гранична виручка, еластичність і попит.</p> <p>9. Використання правила ціноутворення для монополіста.</p> <p>10. Знаходження максимуму прибутку монополії.</p> <p>11. Тривала монопольна рівновага.</p> <p>12. Порівняння монопольної і конкурентної рівноваги.</p> <p>13. Регулювання монополій. Реакція монополій на податки і субсидії.</p> <p>14. Дискримінація цін.</p>
	<p>Тема 11. Олігополія</p> <p>6. Знаходження рівноваги на олігопольному ринку: модель Курно.</p> <p>7. Аналіз рівноваги в моделі Бертрана.</p> <p>8. Модель Штакельберга. Цінове лідерство.</p> <p>9. Стратегії олігополій і теорія ігор.</p> <p>10. Змови і картелі.</p>
	<p>Тема 12. Монополістична конкуренція</p> <p>5. Визначення нетривалої рівноваги фірм в умовах монополістичної конкуренції</p> <p>6. Тривала рівновага фірм в умовах монополістичної конкуренції.</p> <p>7. Конкуренція через диференціацію продукту.</p> <p>8. Економіка реклами. Встановлення ефективності рекламної кампанії.</p>
	<p>Тема 13. Структура ринку та ефективність</p> <p>1. Поняття структури ринку.</p> <p>2. Діагностика монопольної сили.</p> <p>3. Показники Лернера, Герфіндаля-Хіршмана, Ротшильда.</p> <p>5. Граничні стани ефективності.</p> <p>6. Аналіз наслідків технологічного розвитку.</p>
4	<p>Тема 14. Конкуrentні ринки ресурсів</p> <p>6. Аналіз рішення щодо найму робітників.</p> <p>7. Рівновага на конкурентних ринках ресурсів та кінцевого продукту.</p> <p>8. Галузевий і ринковий попит на ресурси.</p> <p>9. Ринкова пропозиція ресурсів.</p> <p>10. Ефекти заміщення та доходу.</p>
	<p>Тема 15. Недосконала конкуренція на ринках ресурсів</p> <p>7. Ознаки монопольної сили на ринку товарів і попит на ресурси.</p> <p>8. Рішення щодо найму робітників для конкурентного ринків ресурсів та монопольного ринку кінцевого продукту</p> <p>9. Рівновага на конкурентному ринку ресурсів та монопольному ринку кінцевого продукту</p> <p>10. Монопсонія: гранична вартість ресурсів для монопсонії. Монополія і монопсонія.</p> <p>11. Двостороння монополія на ринку ресурсів</p> <p>12. Дискримінація на ринку праці.</p>
	<p>Тема 16. Ринок землі і капіталу</p> <p>8. Вартість капіталу</p> <p>9. Рівновага споживання-заощадження («borrowing-lending»)</p> <p>10. Вартість грошей і час (майбутня і теперішня вартість)</p> <p>11. Вартість грошей і час (майбутня і теперішня вартість ануїтету)</p> <p>12. Вартість зобов'язань (облігації)</p> <p>13. Пропозиція землі</p>

14. Земельна рента і ціна землі.
Тема 17. Аналіз часткової та загальної рівноваги
5. Ефективність за Парето та соціальний оптимум.
6. Часткова та загальна рівновага.
7. Ресурсні обмеження, ящик Еджворта.
8. Аналіз рішення щодо розподілу обмежених ресурсів.
Тема 18. Екстерналії. Суспільні блага та ефективність
5 Регулювання впливу екстерналій.
6 Шляхи корегування помилок ринку.
7 Права власності, теорема Коуза.
8 Рішення щодо ресурсів спільної власності.

3.5. Завдання для самостійної роботи

Протягом семестру студенти виконують дев'ять тестових та розрахункових домашніх завдань за темами:

Завдання 1. Предмет (метод) мікроекономіки, Методологія та інструментарій мікроекономіки

Завдання 2. Теорія граничної корисності і поведінка споживача, Формування оптимуму споживача

Завдання 3. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів. Ринковий попит

Завдання 4. Теорія виробництва, Витрати і обсяг виробництва, Ринкова пропозиція

Завдання 5. Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку. Тривала рівновага конкурентного ринку

Завдання 6. Ринок за умов монополії

Завдання 7. Олігополія, Монополістична конкуренція. Структура ринку та ефективність

Завдання 8. Конкурентні ринки ресурсів, Недосконала конкуренція на ринках ресурсів

Завдання 9. Ринок землі і капіталу

4. Забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання: проектор, екран, ноутбук/комп'ютер.

Програмне забезпечення: PowerPoint, MSWord, Excell.

Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi.

Система електронного навчання Moodle 3.9.

Сервіси відеозв'язку - Google Meet, Skype.

5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Кожен екзаменаційний білет має однакову структуру і складається з:

- 3 завдань для пояснення тверджень,
- 10 тестів,

- 1 короткого питання,
- 1 задачі.

Типові завдання для розв'язування:

A. Чи вірне твердження? Коротко поясніть

1. Граничні показники відображають можливий рівень, до якого можна спостерігати зміну загальних показників.
2. Функція корисності відображає рівень корисності людини, яка споживає набір з n товарів у кількості X .
3. Різні нейтральні товари характеризуються однаковою корисністю.
4. Крива попиту на ринку монополістичної конкуренції є горизонтальною лінією.
5. Втручання держави в ціноутворення однієї з галузей не впливає на загальну рівновагу.
6. Закон спадної граничної корисності було сформульовано У. Джевонсом.
7. Умовою рівноваги споживача є точка, де нахил лінії бюджетних можливостей дорівнює нахилу кривої байдужості.
8. Нормальні товари охоплюють групи товарів до споживання яких економічні агенти відносяться нормально.
9. Відмінність моделі Бертрана від моделі Курно полягає у тому, що вона передбачає пошук рівноважної ціни, а не обсягу виробництва.
10. Майбутня вартість капіталу залежить від ставки дисконту.

B. Тести (Кожне завдання – 1 бал, всього – 10)

1. Якщо галузь є природною монополією, то:
 - a) економія від масштабу в ній є дуже значною;
 - b) було б більш ефективним, щоб на ринку функціонувало багато фірм;
 - c) вона має досконало еластичну криву галузевого попиту;
 - d) крива її граничних витрат знаходиться вище від кривої її середніх витрат за даного рівня випуску.
2. Стан називається Парето-ефективним у випадку, якщо:
 - a) по відношенню до нього немає інших Парето-ефективних станів;
 - b) він знаходиться в області споживчих можливостей;
 - c) по відношенню до нього не існує Парето-бажаного стану;
 - d) по відношенню до нього не можна знайти такий стан, перехід в який не був би Парето-покращенням.
3. Серед наведених нижче тверджень одне є неправильним. Яке саме:
 - a) кожна точка на кривій байдужості означає різну комбінацію двох товарів;
 - b) кожна точка бюджетної лінії означає різну комбінацію двох товарів;
 - c) усі точки на кривій байдужості означають однаковий рівень задоволення споживачів;
 - d) усі точки на бюджетній лінії означають однаковий рівень задоволення споживачів;
 - e) кожна точка на кривій байдужості означають однаковий рівень грошового доходу.
4. Оптимальний з точки зору споживача набір товарів відповідає:
 - a) точкам з'єднання бюджетної лінії та кривої байдужості;
 - b) точці дотику бюджетної лінії та кривої байдужості;
 - c) точкам, що лежать у трикутнику ринкових можливостей;
 - d) точкам, що лежать за межами трикутника ринкових можливостей.

5. Якщо фірма використовує деяку кількість ресурсів X і Y та при цьому ціни на ресурси $p_x = 50$ та $p_y = 150$, а $MP_x = 0,2$ і $MP_y = 0,6$, то це:
- оптимальна комбінація ресурсів;
 - неоптимальна комбінація ресурсів, тому споживання першого ресурсу треба збільшувати, а другого – зменшувати;
 - неоптимальна комбінація ресурсів, тому треба враховувати споживання другого ресурсу, а споживання першого – зменшити;
 - неоптимальна комбінація ресурсів, тому споживання першого ресурсу треба збільшити при незмінному споживанні другого ресурсу.
6. Виберіть правильне твердження.
- в короткому періоді всі фактори виробництва постійні;
 - в тривалому періоді, як і в нетривалому, всі ресурси змінні;
 - в тривалому періоді, як і в короткостроковому, всі ресурси постійні;
 - в нетривалому періоді частина факторів постійні, а частина змінні.
7. Для ринку досконалої конкуренції справедливо таке:
- жодна з фірм не може впливати на ринкову ціну продукції, що продається
 - на ринку діє безліч фірм, що торгують диференційованою продукцією
 - при вході на ринок фірма потрапляє в явно невигідні умови
 - все вище перелічене неправильне;
 - правильні відповіді а) і б)
8. Зниження ціни монополістом, що максимізує свій прибуток, може бути викликано:
- зменшенням попиту;
 - збільшенням граничної віддачі;
 - збільшення обсягу продажу;
 - зниженням ціни супутнього товару.
9. Яка характеристика найбільш яскраво відрізняє ринок олігополії від ринку монополістичної конкуренції?
- крива попиту олігополії більш еластична;
 - кількість підприємств в галузі за умов монополістичної конкуренції є більшою, ніж за умов олігополії;
 - вплив нецінової конкуренції на попит є вищим при монополістичній конкуренції, ніж за умов олігополії;
 - в галузі функціонує хоча б одне підприємство, яке вважає, що його дії можуть викликати відповідну реакцію конкурентів.
10. Фірма, що володіє монополією владою на ринку товарів, але є конкурентною на ринку ресурсів, буде:
- наймати більше робочої сили, ніж конкурентні фірми, але сплачувати більш низьку зарплату;
 - наймати менше робочої сили і сплачувати більш низьку зарплату;
 - наймати більше робочої сили і сплачувати більш високу зарплату у порівнянні з конкурентними фірмами;
 - наймати менше робочої сили і платити таку ж зарплату, як і конкурентні фірми.

С. Коротке завдання (5 балів)

- Припустимо, що $MC = 100$ грн. при $Q = 5000$ одиниць. $AVC = 200$. Що можна сказати про стан справ на підприємстві?
- Функція загальних витрат монополіста: $TC = 100 + 3q$; функція попиту на його продукцію монополіста: $p = 200 - q$. Якщо монополіст випускає 20 од. продукції на місяць, то якою є його виручка?

3. Якщо $AC = 20$ за умови, коли $q = 20$, а якщо $q = 21$, $AC = 21$. То чому дорівнюють граничні витрати (МС) за умови випуску 21-ї од. продукції?
4. Для споживача $MU_x = 40 + 5x$; $MU_y = 20 - y$. Якщо $I = 36$, $p_x = 5$; $p_y = 1$, знайдіть оптимум споживача.
5. У місті виробництво контейнерів для сміття монополізовано фірмою ABC. Загальні витрати фірми при виробництві контейнерів становлять $TC = 100q$, де q – обсяг виробництва. Еластичність попиту за ціною дорівнює -5 . Яку ціну на продукцію власного виробництва призначить фірма?

D. Задача (10 балів)

Функція корисності індивіда має вигляд $U = (M + 60)^{0,5}F^{0,25}$, де $M = wL$, w – заробітна плата, F – вільний час, що дорівнює різниці між календарним часом (T) й робочим часом: $F = T - L$.

- a) (5 балів) Скільки часу індивід погодиться працювати протягом календарного часу $T = 24$, якщо $w = 4$ грн.?
- b) (3 бали) Скільки часу індивід погодиться працювати, якщо w зросте до 8 грн.?
- c) (2 бали) Якою при цьому буде еластичність пропозиції праці за ставкою зарплати?

6. Білет №0

A. Чи вірне твердження? Коротко поясніть (Кожне завдання – 5 балів, всього – 15)

1. Усі точки на бюджетній лінії означають однаковий рівень корисності.
2. Фірма на конкурентному ринку не може вплинути на ціну, скільки б продукції нею не пропонувалося б на продаж.
3. Галузь за умов досконалої конкуренції прямуватиме до монополії за умови, що наявна зростаюча економія від масштабу.

B. Тести (Кожне завдання – 1 бал, всього – 10)

1. Якщо ринкова ціна вища за рівноважну, то:
 - a) виникає дефіцит товару;
 - b) з'являється надлишок товару;
 - c) знижується ціна ресурсів;
 - d) на ринку виникає перевага покупців;
 - e) на ринку виникає перевага продавців.
2. Коли ціна на буряк на ринку збільшилася з 10 до 12 грн., обсяг пропозиції буряка виріс з 1000 до 1500 кг. Еластичність пропозиції становить:
 - a) 0,8;
 - b) 1,5;
 - c) 0,4;
 - d) 1,2.
3. Виробнича функція $q = K^{0,5}L^{0,5}$. Плата за використання одиниці капіталу дорівнює 50 грн. на місяць. Заробітна платня складає 100 грн. за одиницю праці. Оптимальна комбінація ресурсів, що використовуються для виробництва 20 одиниць продукції, становить:
 - a) $K = 14$; $L = 28$.
 - b) $K = 28$; $L = 14$.
 - c) $K = 5$; $L = 2,5$.
 - d) $K = 1000$; $L = 2000$.
4. Постійні витрати фірми - це:
 - a) витрати на ресурси за цінами, що діяли на момент їх придбання.

- b) мінімальні витрати виробництва будь-якого обсягу продукції за найбільш сприятливими умовами виробництва.
- c) витрати, що несе фірма, навіть у тому випадку, коли продукція не виробляється.
- d) неявні витрати.
- e) жодна відповідь не є вірною.
5. Умова максимізації прибутку для конкурентної фірми:
- a) $MR = MP = c$.
- b) $p = LRAC$.
- c) $MP = MC$.
- d) $MC = MR = p$.
- e) $AC = p$.
6. У короткостроковому періоді функція середніх витрат фірми, що працює в умовах досконалої конкуренції, описується формулою: $AC = 45 - 8q + 0,5q^2$. Мінімальна ціна, за якої фірма одержуватиме економічний прибуток дорівнює:
- a) 10 грн.
- b) 12 грн.
- c) 14 грн.
- d) 16 грн.
- e) 20 грн.
7. Монополія шкідлива для економіки, оскільки:
- a) відбувається втрата надлишку споживача, що зумовлюється вищими монопольними цінами;
- b) монополія багато коштів витрачає на інновації;
- c) монополія відбирає частину прибутку у конкурентних фірм;
- d) немає вірної відповіді.
8. Реклама веде до:
- a) зміщення кривої середніх загальних витрат вгору та робить попит більш еластичним;
- b) зсуву кривої середніх загальних витрат униз та робить попит більш еластичним;
- c) зсуву кривої середніх загальних витрат угору та робить попит більш нееластичним;
- d) зсуву кривої середніх загальних витрат униз та робить більш нееластичним попит.
9. Продається туристичний автобус, яка у середньому забезпечує власнику прибуток у 160 тис. грн. на рік. Яку максимальну ціну варто заплатити за нього, якщо відомо, що за середня ставка по банківських депозитах становить 20%?
- a) 240 тис. грн.
- b) 320 тис. грн.
- c) 600 тис. грн.
- d) 800 тис. грн.
- e) 1000 тис. грн.
10. На конкурентному ринку праці заробітна плата дорівнює граничним витратам на ресурс. Чи це так за умов, коли фірма, що наймає робітників, має моносонічну силу?
- a) Так.
- b) Ні.
- c) Так лише за умови кваліфікованої праці.
- d) Так лише за умови некваліфікованої праці.

C. Коротке завдання (5 балів)

Фірма могла б збільшити випуск, найнявши додаткових робітників. Усі інші фактори виробництва залишаються незмінними. Керівництво знає, що зараз граничний продукт праці складає 10 шт. на год, а середній – 12 шт. на год. Як змінюється середній продукт праці

(зростає, зменшується чи залишається на тому ж рівні) за умов збільшення чисельності персоналу?

D. Задача (10 балів)

У галузі працюють 10 фірм з однаковими функціями витрат $TC_i = 4 + 2q_i + 0,5q_i^2$. Галузевий попит заданий функцією: $Q = 52 - 2p$. Власник однієї з фірм запропонував своїм конкурентам передати йому всі підприємства, обіцяючи за це виплачувати їм регулярний дохід, що у 2 рази перевищує прибуток, що вони отримують.

- (а) (3 бали) Якими є обсяги випуску і ціна, якщо фірми діють автономно?
 (б) (5 балів) Наскільки зросте прибуток ініціатора монополізації галузі, якщо пропозиція буде прийнята?
 (с) (2 бали) Наскільки скоротяться надлишки споживачів?

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Предмет (метод) мікроекономіки, Методологія та інструментарій мікроекономіки	5
2	Теорія граничної корисності і поведінка споживача, Формування оптимуму споживача	7
3	Моделювання поведінки споживача на ринку товарів. Ринковий попит	7
4	Теорія виробництва, Витрати і обсяг виробництва, Ринкова пропозиція	7
5	Максимізація прибутку і нетривала рівновага на конкурентному ринку. Тривала рівновага конкурентного ринку	8
6	Ринок за умов монополії	7
7	Олігополія, Монополістична конкуренція. Структура ринку та ефективність	7
8	Конкурентні ринки ресурсів, Недосконала конкуренція на ринках ресурсів	6
9	Ринок землі і капіталу	6
		60

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів (екзаменаційні завдання).

Критерії оцінювання по видах завдань полягають у наступному:

- A. «Чи правильне твердження? Поясніть» – правильна відповідь («так/ні») та її обґрунтування, що демонструє повне розуміння студентом змісту питання.
 B. «Оберіть єдину правильну відповідь» – правильна відповідь.
 C. «Виконайте коротке завдання» – аналіз ситуації завдання, правильні розрахунки та висновки.
 D. «Розв'яжіть задачу» – повне, логічне і послідовне виконання завдання з необхідними розрахунками.

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів (письмові домашні роботи).

- повне, логічне і послідовне виконання письмового завдання з коректними розрахунками – 100% балів;
- в цілому правильна відповідь з коректними розрахунками, але з недостатнім обґрунтуванням – 80% балів;
- не повне і непослідовне виконання завдання з помилками в розрахунках – 40% балів;
- не правильна відповідь, або її відсутність – 0 балів.

8. Методи навчання та методи контролю

У процесі навчання дисципліні використовуються такі *методи навчання*: вправи, практичні роботи, навчальні дискусії, створення у процесі викладення ситуації інтересу, а також ситуації новизни, використання життєвого досвіду, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, пояснення, метод конкретизації, метод виокремлення основного.

Передбачені методи контролю охоплюють:

- усний – під час проведення групових занять;
- письмовий та тестовий – по результатах виконання домашніх модульних контрольних робіт;
- графічний – під час проведення групових занять та оцінювання правильності виконання домашніх модульних контрольних робіт;
- програмований контроль – як перевірка тестів по матрицях відповідей;
- практична перевірка – під час проведення групових занять для визначення, якою мірою студент усвідомив теоретичні основи розв'язання практичних професійних дій;
- самоконтролю – в рамках виконання інтерпретації результатів як обов'язкового етапу розв'язання мікроекономічних моделей.

9. Рекомендовані джерела інформації

1.1. Основні:

1. Базилінська О. Я. Мікроекономіка: Навчальний посібник/ За ред. Базилінської О. Я. 3-тє вид. випр. – К.: «Центр учбової літератури», 2009. – 352 с.
2. Базилінська, О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2016. 349 с.
3. Верланов Ю.Ю., Ципліцька О.О. Сучасна мікроекономіка: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 315 с.
4. Вечканов Г.С., Вечканова Г.Р. Микроэкономика: Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения Изд. 5 2017. 480 с.
5. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка. Практикум: Навчальний посібник. – 2-ге видання, перероблене та доповнене. – К.: Центр учбової літератури; 2008. – 418 с.
6. Дружиніна В. В. Мікроекономіка : навч. посіб. / В. В. Дружиніна, О. І.

Чорноус. – Харків : Мадрид, 2015. – 254 с.

7. Калініченко О. В. Мікроекономіка: Навч. пос.-К.: Центр учбової літератури, 2008. – 472 с.

8. Косік А. Ф. Мікроекономіка: Навчальний посібник - 2-ге видання, перероблено та доповнене. – К.: Центр учбової літератури; 2008. – 438 с.

9. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків, 2016. 133 с.

10. Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.

11. Макроекономіка: базовий курс : навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.] — К.: КНЕУ, 2016. — 246 с.

12. Ведерникова Н. И. Микроэкономика : практикум / А. Н. Гаврилов, А. Л. Дмитриев, С. В. Переверзева. – Санкт-Петербург : Изд. СПбГЭУ,

13. Мікроекономіка: тести, задачі, аналітичні дослідження. Навчальний посібник // Верланов Ю.Ю., Верланов О.Ю., Казарезов А.Я., Ципліцька О.О. – Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, – 2009. – 287 с.

14. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, 2015. 348 с.

15. Рудий М. М. Мікроекономіка: Навчальний посібн - 2-ге вид. – К: 2010. – 360 с.

1.2. Додаткові:

1. Besanko David A., Braeutigam Ronald R. Microeconomics. Fifth Edition. – 2014. – 818 p.

2. Debertin David L. Applied Microeconomics. Lexington, Kentucky. – 2012. – 254 p.

3. Frank, Robert H. Microeconomics and behavior. McGraw-Hill, Irwin. Seventh Edition. – 2008. – 664 p.

4. Greenlaw Steven A., Shapiro David. Principles of Microeconomics. OpenStax. Rice University. Second Edition. – 2018. – 581 p.

5. Антипина О.Н., Вереникин А.О. Микроэкономика промежуточного уровня: Учебное пособие. М.: Экономический факультет МГУ имени М.В. Ломоносова, 2019. — 261 с.

6. Ким, И. А. Микроэкономика : учебник и практикум для академического бакалавриата / И. А. Ким. — Москва : Издательство Юрайт, 2017. — 328 с.

7. Кравченко О. А. Мікроекономіка: теорія і практикум : навч. посіб. / О. А. Кравченко. – Одеса : Астропринт, 2014. – 255 с.

8. Лактіонова О. А. Доходи та витрати домашніх господарств як джерела гнучкого розвитку країни / О. А. Лактіонова // Бізнес-Інформ. – 2015. – № 7. – С. 94–103.
9. Микроэкономика: учебник для вузов / Л.П. Кураков, М.В. Игнатъев, А.В. Тимирясова и др.; под общ. ред. А.Л. Куракова. – М.: Изд-во ИАЭП, 2017. – 353 с.
10. Мікроекономіка [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / О.О.Фоміна, О.О. Зиза, К.С. Москаленко; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган Барановського, каф. економічної теорії.– Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. –54 с.
11. Практикум з мкроекономіки до підручника "Мікроекономіка" за наукою ред. А.П. Наливайка / [Є.В. Прохорова (кер.кол. авт), Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиков та ін.]. - К.: КНЕУ, 2013. - 522 с.
12. Текеева А. Х. Микроэкономика. Часть I: Базовые экономические понятия. Рыночное равновесие в условиях совершенной конкуренции. Потребительский выбор: учебно-методическое пособие. М.: Экономический факультет МГУ имени М. В. Ломоносова, 2020. — 119 с.
13. Текеева А. Х. Микроэкономика. Часть II: Производство. Издержки производства. Рыночные структуры: учебно-методическое пособие для преподавателей и студентов. М.: Экономический факультет МГУ имени М.В. Ломоносова, 2020. — 216 с.
14. Шимко О. В. Дослідження споживачів як інструмент підвищення ефективності функціонування споживчого ринку / О. В. Шимко // БізнесІнформ. – 2016. – № 1. – С. 321–326.